

Bybanen og hovedsykkelrute fra sentrum til Åsane

DS1 Sentrum – Møteoversikt 2018-2023

31.03.2023

SAMMEN
OM

Miljøløftet

Bergen kommune | Alver kommune | Askøy kommune | Bjørnafjorden kommune | Øygarden kommune
Vestland fylkeskommune | Jernbanedirektoratet | Statens vegvesen | Statsforvaltaren i Vestland

date		type/form	comment
16.01.2019	Council of Specialists (Fagråd)	meeting	Stiftelsen Bryggen and Bryggens Venner presented "Hviteboken" and informed the council that they had sent a warning to UNESCO. Information on the architectural competition for designing the Vågen area
28.08.2019	Council of Specialists (Fagråd)	meeting	
28.08.2019	World heritage Council (Verdensarvråd)	meeting	a meeting only concerning the Light Rail project and the HIA, presentations given on the Light Rail Project, the outdoor plan, the HIA, and the decision by the WHC.
17.09.2019	World heritage Council (Verdensarvråd)	meeting	Discussed how to secure sufficient involvement by all stakeholders in the outline of the TOR for the HIA, the Council of Specialists are to be involved.
22.10.2019	Council of Specialists (Fagråd)	meeting	update on the progress with the HIA, the input to the TOR is implemented.
17.12.2019	World heritage Council (Verdensarvråd)	meeting	updated information concerning the HIA
28.01.2020	Council of Specialists (Fagråd)	meeting	update on the progress with the HIA, given by HABA
12.06.2020	World heritage Council (Verdensarvråd)	meeting	an update on the ongoing work with the HIA, by Johanne Gillow
09.09.2020	Council of Specialists (Fagråd)	meeting	an update on the ongoing work with the HIA and complications due to COVID-19, by HABA
13.10.2020	World heritage Council (Verdensarvråd)	meeting/presentation	an extra meeting with the presentation of the first preliminary report of the HIA, presentation by Michael Kloos
07.04.2021	Council of Specialists (Fagråd)	meeting	update on the progress with the Light Rail Project, the HIA and the overall timeline, presentation and information given by Solveig Mathiesen. Information on the larger project for the Vågen area and that Knut Hellås will invite the Council of Specialists to a meeting.
20.04.2021	World heritage Council (Verdensarvråd)	meeting	a presentation on how the Light Rail Project implements the remarks from the HIA consultants, by Karin van Wijngaarden. An orientation on the ongoing work with HIA, by Johanne Gillow
30.04.2021	Council of Specialists (Fagråd)	meeting	an extra meeting to inform, present and to get feedback and input on the Torget-Bryggen project. Meeting with Knut Hellås, and all the consultants working with this plan (AsplanViak, Sanden+Hodnekvam, Zenisk)
13.08.2021	Council of Specialists (Fagråd)	meeting	an extra meeting for an update on the Light Rail Project, all the material sent to the HIA consultant were presented, the tunnel alternative and the updated day alternative. Presentations given by Karin van Wijngaarden and Kirsti Arnesen.
31.08.2021	Council of Specialists (Fagråd)	meeting	an update on the progress on the HIA. A concern of the need for more contact with the HIA consultants. Information given that everyone could contact the consultant when needed. Expressed a need to commit and provide input to summaries from the various meetings with the Light Rail Project and the Torget - Bryggen Project.
10.09.2021	Council of Specialists (Fagråd)	written feedback	input and feedback to various summaries from meetings with the Light Rail Project and the Torget - Bryggen Project
17.09.2021	Council of Specialists (Fagråd)	written information	updated information on the input and feedback given by the Council of Specialists
23.09.2021	World heritage Council (Verdensarvråd)	meeting	updated information concerning the HIA, by Johanne Gillow. Information about the seminar given for all the politicians on the 27.09. all the updated information by the HIA consultant as well as the Light Rail Project would be presented there. If more information would be needed the WHCoordinator could arrange an extra meeting.
21.10.2021	Council of Specialists (Fagråd)	meeting	updated information on the HIA, the second preliminary report. A discussion on the time schedule and future involvement. Expressed a concern that HIA is complex and difficult to understand as a method and process.
01.12.2021	World heritage Council (Verdensarvråd)	meeting	updated information on the HIA, given by Johanne Gillow
14.02.2022	World heritage Council (Verdensarvråd)	meeting	decision to have an extra meeting just for an update on the Light Rail Project and the HIA
18.03.2022	World heritage Council (Verdensarvråd) and Council of Specialists (Fagråd)	meeting	an extra meeting just addressing the Light Rail Project, presentations by Solveig Mathiesen, Karin van Wijngaarden, Knut Hellås, Michael Kloos and Ole Søre Eriksen

#NAVN?

Prosess - medvirkning for området rundt verdensarvstedet Bryggen

		Beskrivelse av prosess	Organisasjon	Tidsperspektiv/hyppighet	Oppfølging av innspill	Kommentar
Samarbeid	Partene i Miljøløftet	Møter om løsninger, kvalitet, kostnader og nødvendig prosess	Prosjektgruppen i Miljøløftet der Bergen kommune samarbeider med: Vestland fylkeskommune (Avdeling mobilitet, Bybanen Utbygging, Skysst og Bybanen AS), Statens Vegvesen	Månedlig, 2018-2022	Innspill er tatt med i prosjektets løsningsarbeid.	Ansvarlig: PBE
	Etater i Bergen kommune	Møter om løsninger, kvalitet, kostnader og nødvendig prosess	Samarbeid med Bymiljøetaten, Byantikvaren, Bergen Vann	Månedlig, 2018-2022	Innspill er tatt med i prosjektets løsningsarbeid.	Ansvarlig:PBE
	Ekspert trafiksikkerhet	Møter om vegkryss, beredskap og tilkomst til eiendommer, varelevering, lesbart trafikkmiljø, beste praksis i historiske områder, arrangement, belysning, sykkel og gange.	Bymiljøetaten, Statens Vegvesen, Vestland fylkeskommune Avd. Mobilitet	ca 40 ganger i året, 2019-2022	Innspill er tatt med i prosjektets løsningsarbeid.	Ansvarlig:PBE
	Byantikvaren	Møter om bruk og vern, løsninger, kvalitet og nødvendig prosess	Byantikvaren og verdensarvkoordinatoren	Ukentlig, primo 2019-2022	Innspill er tatt med i prosjektets løsningsarbeid.	Ansvarlig:PBE
Drøftinger	Kulturminneforvaltningen	Prosessmøter om føre-var prinsippet, løsningsforslag, HIA-anbefalinger og prosesser.	Vestland Fylkeskommune seksjon Kulturarv, Riksantikvar (angående UNESCO og fredet bygrunn), Byantikvaren (Kulturmiljø og arkeologi)	Prosessmøter Månedlig, 2019-2022	Innspill er tatt med i prosjektets løsningsarbeid.	Ansvarlig:PBE
	Offentlige grunneiere og etater	Møter om bymiljø og bruk av byrommene, mobilitet og varelevering, sykkel og gange, design og identitet, anleggsgjennomføring.	Brannvesenet inkl redningsetatene, Etat for bygg og eiendom (Hanseatisk museum), BKK nett (strømforsyning), BKK- varme (fjernvarme), Telenor (Eitel networks), Byarkitekten	ca.3 ganger i året inkludert befaringer, workshops og kontordager, 2019-2022.	Innspill er tatt med i prosjektets løsningsarbeid.	Ansvarlig:PBE
	Ekspert og etater geofag/klima/risiko	Møter om havnivåstigning, overvannshåndtering/flom, anleggsrisiki, gravedybder, høyvann/lavvann, hydrogeologi lokalt i området, spuntløsning som stabilisator for grunnvannet, sluseløsning som stabilisator for Vågen, tetting i og rundt gamle rørtraseer, beredskapstiltak, infiltrasjon og tørkeperioder.	Riksantikvaren inkl. Prosjekt Bryggen, Vestland fylkes seksjon Kulturarv, Universitetet i Bergen, Norges Geotekniske Undersøkelse, Klimaseksjonen (havnivåstigning og flom), Byggesaksavdelingen (gravedybder).Norges institutt for Kulturminneundersøkelser, Kommunal beredskapsavdeling, Norges vassdrags- og energidirektorat, VA-etaten/Bergen Vann	Etter behov, 2019-2022.	Innspill er tatt med i prosjektets løsningsarbeid.	Ansvarlig:PBE
	Ekspert sikkerhet	Møter om banekrysninger, master, brannberedskap, belysning, varelevering, sykkel- og gangnett.	Kommunalt råd for funksjonshemmede, Eldrerådet, Leverandørenes kompetansesenter (LUKS), Bergen Havn, Syklistenes Landsforening, Bymiljøetaten, Statens Vegvesen, Bybanen AS, Skysst	0,5-10 ganger i året, 2020-2022	Innspill er tatt med i prosjektets løsningsarbeid.	Ansvarlig:PBE

Dialog	Berørte private eiere	Møter om håndtering av havnivåstigning, grunnvannsnivå og -senkning, høyvann/lavvann, innstrømning saltvann ved stormflo, flom, beredskapstiltak. Samt historieformidling og dagens og fremtidig bruk av Bryggen kaifront.	Stiftelsen Bryggen, Bryggen gårdeierforening, Hanseatisk museum, Bergen kommune v/ Bymiljøetaten, Vestland fylket v/ seksj. Kulturarv	ca.3 ganger i året inkludert befaringer, workshops og kontordager, 2019-2022.	Innspill mottatt muntlig og skriftlig. Innholdet er vurdert etter relevans for innarbeiding i løsningene. Innspill fra kontordager til vinnerforslaget i arkitektkonkurransen (Mot Vågen) er tatt med videre i prosessen med KUVA, og kommer etter hvert frem i byromsutformingen.	Ansvarlig:PBE
	Verdensarvråd og Fagråd for Bryggen	Informasjon er gitt fortløpende i forhold til prosessen rundt bybaneplanleggingen og KUVA, ofte i forkant av publisering og kommunikasjon med andre aktører.	Verdensarvråde (politisk) og Fagråd er sentrale aktører i forvaltningen av Bryggen, sammen med verdensarvkoordinatoren som fasiliteter møtene.	Fagrådet møtes ca en gang i måneden, og Verdensarvrådet 1-2 ganger i semesteret eller ved behov. Bybane og KUVA har imidlertid ikke stått på agendaen hver gang. Se vedlegg med oversikt.	Begge rådene har hatt mulighet til å komme med spørsmål og innspill. Se vedlegg for oversikt over innspill ecc.	Organiseringen med Verdensarvråd, Fagråd og verdensarvkoordinator er i henhold til statlige føringer.
	Musea	Møter om bymiljø og bruk av byrommene, mobilitet og varelevering, sykkel og gange, design og identitet, anleggsgjennomføring, erfaringer med gravedybder.	Hanseatisk museum (Bergen kommune, utbyggingsprosjekt), Bryggens museum - Bymuseet i Bergen, Sjøfartsmuseet	2-4 ganger i året 2019-2022	Innspill mottatt muntlig og skriftlig. Innholdet er vurdert etter relevans for innarbeiding i løsningene.	Ansvarlig:PBE og Bymiljøetaten
	Hoteller	Møter om bymiljø og bruk av byrommene, mobilitet og varelevering, sykkel og gange, design og identitet, anleggsgjennomføring.	Radisson Blu Royal hotel, Choice hotel havnekontoret, Hanseatiske hotel, Rosenkrantz hotel, Thon hotel Orion	0,5-1 gang i året 2019-2022	Innspill mottatt muntlig og skriftlig. Innholdet er vurdert etter relevans for innarbeiding i løsningene.	Ansvarlig:PBE
	Interesse-organisasjoner og lokale lag	Møter om bymiljø og bruk av byrommene, mobilitet og varelevering, sykkel og gange, design og identitet, anleggsgjennomføring.	Bryggens venner, Syklistenes landsforening, lokallag Bergen mfl	1-2 ganger i året 2020-2022	Innspill mottatt muntlig og skriftlig. Innholdet er vurdert etter relevans for innarbeiding i løsningene.	Ansvarlig:PBE
	Drifts- og arrangementansvarlige	Møter om bymiljø og bruk av byrommene, mobilitet og varelevering, sykkel og gange, design og identitet, anleggsgjennomføring.	Kommunale, fylkeskommunale, Bergen havn m.fl	1-2 ganger i året 2019-2022	Innspill mottatt muntlig og skriftlig. Innholdet er vurdert etter relevans for innarbeiding i løsningene.	Ansvarlig:PBE
	Bransjeforeninger og faglige institusjoner	Møter om bymiljø og bruk av byrommene, mobilitet og varelevering, sykkel og gange, design og identitet, anleggsgjennomføring.	kilder til lokalhistorie, LUKS, Bryggens Venner, Fortidsminneforeningen, Naturvernforbundet	1-2 ganger i året 2020-2022	Innspill mottatt muntlig og skriftlig. Innholdet er vurdert etter relevans for innarbeiding i løsningene.	Ansvarlig:PBE
Informasjon	Lokale lag	Varsel om oppstart av planarbeid 2018. Brev samt kunngjøring i avis og på nett. Justert plangrense 2022. Brev.	Grunneiere, etater og organisasjoner, og lokale lag (inkl., Bergen sentrum AS, Bergens 17.maikomité, Naturvernforbundet.)	2018, 2022	Merknader er hensyntatt der relevant.	Ansvarlig:PBE
	Andre private aktører	Utsendelse av informasjon via brev/e-post. Utlysning av arkitektkonkurranse. Utsendelse av invitasjon til kontordager.	Næringslivet, grunneiere, huseiere	2018-2022		Ansvarlig: Byarkitekten, og Bymiljøetaten og PBE
	Bransjeforeninger	Kommunikasjon via brev/e-post.	Bergen Taxi, Mariakirkens arkitektteam.	2020-2022	Merknader og innspill er hensyntatt der relevant.	Ansvarlig:PBE og Bymiljøetaten

<p>Informasjon</p>	<p>Allmennheten</p>	<p>Innlegg i aviser, åpne informasjonsmøter, informasjonsmøter på forespørsel, informasjon på nettsider (Miljøløftet og Bergen kommune), informasjon til journalister. Eget seminar tilgjengelig på nett høsten -21 i forbindelse med PBEs sammenlikningsrapport og KUVAs anbefalinger til dagløsning/ tunnellsøsing.</p>	<p>Historikere, reiselivsaktører, brukere, beboere.</p>	<p>2018-2022</p>	<p>Spørsmål som kommer inn fra innbyggere besvares etter hvert, via innlegg, e-post, telefon, på informasjonsmøter, seminar og gjennom media.</p>	<p>Ansvarlig:PBE og Bymiljøetaten</p>
--------------------	---------------------	---	---	------------------	---	---------------------------------------

Møtelogg: DS1 Eksterne møter i oppstartsfase

<u>Dato</u>	<u>Møte med</u>
14.11.2017	Det Hanseatiske Museum v/ BBE
15.05.2018	Leverandørens Utviklings- og kompetansesenter (LUKS)
04.06.2018	Bergen Havn
24.10.2018	Skur 8 v/ Forslagstiller
12.12.2018	Sandbrogaten 11 v/ Forslagstiller/ grunneier

Møtelogg: DS1 Møter offentlig og/eller eksterne parter, skissefasen

Dato   Møtedeltager

20190315_BKKVarme_BIRNett
20190321_BKK Nett
20190510_møte m H Drange, geofysisk institutt, UiB
20190515_Eltel_Telenor
20190618_FMV_NVE_akseptkriterier
20190816_møte m BKK_Varme
20190927_møte m LUKS
20191205_møte m Bane NOR
20200113_møte m LUKS
20200123_møte m BKK_Varme
20200304_NIKU kunnsk.grunnlag
20200320_møte m LUKS
20200429_Fylkesmannen_ Beredskap Koengen
20200626 BIR og BKK varme
20200826 BIR og BKK varme

Møtelogg: DS1 Grunneiermøter boligeiere, skissefasen

<u>Dato</u>	<u>Møtedeltager</u>
20190215	møte m Dreggsallm. 10-12 v Harris
20190510	møte m Dreggsallm. 10-12 v Harris
20200526	møte m Dreggsallm. 10-12 v Harris
20200828	møte med Dreggegården Sameie

Møtelogg: DS1 Grunneiermøter næringsdrivende, skissefasen

<u>Dato</u>	<u>Møtedeltager</u>
20190122	møte m Forsvarsbygg
20190122	Oversiktskart Bergenhus Festning rev2018
20190215	møte m Dreggsallm. 10-12 v Harris
20190308	møte m Bergen Havn
20190312	møte inkl befarings Bradbenken 1
20190506	møte m Thon Hotel Orion
20190510	møte m Dreggsallm. 10-12 v Harris
20190513	møte m Kulturminneinteressenter
20190513	navneliste Kulturminneinteressenter
20191205	møte Bane NOR
20191211	møte m Forsvarsbygg_hlp Sandbrogaten
20200123	DHM Særmøte om vernehensyn
20200123	tegningsvedlegg DHM
20200123	tegningsvedlegg PBE
20200124	møte m Forsvarsbygg_hlp Sandbrogat
20200220	Bergen Havn
20200526	møte m Dreggsallm. 10-12 v Harris
20200812	møte m Forsvarsbygg_kjøremønster Sandbrogat
20200923	møte m Bergen Live
20201023	møte m Bergen Live

Møtelogger: DS1 Grunneiere/næringsdrivende, skisse- og reguleringsplanfase

Dato   Møtedeltager

20201028_ telefonlogg Sandbrogaten 11
20201116_ Dialogmøte Bane NOR
20201120_Møte m Dreggegården Sameie og NMS
20201203 BIR BKK varme VA
20201214_Oppsummering dialog om Sandbrogt. 11
20210209_Dialog m Hanseatisk Museum_rev
20210211_ Dialogmøte_Bane NOR
20210224_Forsvarsbygg vedr workshop
20210225_Dialogmøte om Gulatingsplass
20210420_MøteStatsforvalteren_Bryggen_ROS_sendt Stiftelsen Bryggen
20210423_Rev Møtelogg Dialogmøte Stiftelsen m fagutv.
20210510_ Dialogmøte Bane NOR
20210601_KS med BU_KL mast
20210909_ Dialogmøte_Bane NOR_v3
20211014_ Dialogmøte_Anleggsgjennomføring
20211029_Møtelogg Repr. eiere_mynd_FK
20211103_Møtelogg avklaring spunt m H de Beer
20211103_Særmøte_Brannmuseet
20211108_Informasjonsmøte Bergen Taxi
20211118 Innspill fra Taxiforbundet e. møtet
20220104_Møtelogg SLF dialog
20220104_tilbakemeld fra SLF om dagens sykkelfelt
20220105_Bymuseet_Gamle Bergen
20220118_Harbitzhjørnet
20220124_Møtelogg Sjøfartsmuseet
20220210_Møtelogg Dialogmøte Stiftelsen og DHM

Møtelogger: DS1 Grunneiere/næringsdrivende, ved og etter offentlig ettersyn

Dato   Møtedeltager

20221026_Epostkorr. Sandbrogt 11-Spm om BT5
20221122_Møtelogg Dreggsallmenningen 10-12 AS
20221123_Møtelogg Infomøte St. Lehmkuhl
20221201_Møtelogg Informasjonsmøte Birkebeiner Eiendom
20221207_Møtelogg Stiftelsen Bryggen
20221209_Møtelogg Rådhusforvalter
20221213_Møtelogg TIF Viking Vikinghallen
20221215_Tif logg Bryggen 11 Gårdsrom
20221215_Tif logg Røde Kors Garasje Sandbrogt.
20221215_Tif logg Torgallm. 1a Gårdsrom
20230102_Torget_Bryggen REFERAT, kulturhistoriske spor i bygulvet
20230223_Byromsutforming Bryggen-Torget, brev DHM
20230224_DS1-Illustrasjonsplan sendt DHM

Møtelogger: DS1 Offentlige instanser, ved og etter offentlig ettersyn

Dato   Møtedeltager

20221122_Møtelogg Bergen havn
20221214_Møtelogg Kulturinnsigelser fylkets eier_mynd
20221219_Møtelogg Avklaringsmøte FB Innsigelser og råd
20230106_Møtelogg Arb.møte FB 1 Innsigelser og råd
20230202_Statsforvalter_samordning av innsigelser inkl avsk av inns Bane Nor
20230207_Møtelogg Utrykning Sandbrogaten
20230214_Møtelogg Arb.møte FB 2 Innsigelser og råd
20230223_Møtelogg Skiltkonseptmøte
20230228_Møtelogg Arb.møte FB 3 Innsigelser og råd